

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ
МИЈЕ КОВАЧЕВИЋА 11Б
БЕОГРАД

СИЛАБУС ЗА ПРЕДМЕТ: СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА

НАСТАВНИК: ДР НЕНАД БОЖОВИЋ, ДОЦЕНТ

1. ПОДАЦИ О СТАТУСУ ПРЕДМЕТА У СТУДИЈСКОМ ПЛАНУ

- врста и ниво студија: Основне академске судије
- студијски програм: Богословско-катихетски, Богословско-пастирски
- временске димензије наставе: III и IV семестар, школске 2022/23.
- седмични фонд часова: 2+1 (богословско-катихетски), 2+1 (богословско-пастирски)
- статус предмета: обавезни предмет
- организациони облици наставе: предавања и вежбе
- евалуација знања: предиспитне обавезе, тестови и испит после IV семестра.

2. ЦИЉ И ЗАДАЦИ НАСТАВЕ

Циљ предавања је упознавање са историјом Израилља; њено поређење са (сачуваним) ванбиблијским историјским сведочанствима; упознавање са основама Библијске археологије; сагледавање библијске историје као теолошке и егзистенцијалне интерпретације историјских догађаја од доба библијских патријараха (19. век пре Христа) до династије Хасмонеја (167-36. г. пре Христа).

3. САДРЖАЈ НАСТАВЕ

Стицање увида у историју израиљског народа од времена патријараха па све до новозаветне епохе; поређење најстаријих историјских сведочанстава околних народа, спомена имена „Israel” са забележеним предањима у Петокњижју; излазак из Египта, боравак у Синајској пустињи и настањивање у Обећаној земљи; време судија; настанак монархије; период монархије, њене предности и мане; Северно (Израиљево) и Јужно (Јудино) царство; пад Северног, пад Јужног царства и вавилонско ропство; Киров едикт и повратак из егзила; Зоровавељ, Јездра, Немија; период јелинизације, отпор истој и Макавејски устанак; владари хасмонејске династије; продор Римске империје на просторе Палестине и крај Хасмонејаца. Библијска археологија, као наука уопште, њени извори, методе; земље и народи у окружењу Палестине; географија Палестине; култура и веровања; стара светилишта; храмови и друга места богослужења; свештенство и жртве. Пређено градиво може се пратити према [прилозима \(пдф презентацијама\) на сајту Библијског института у рубрици Старозаветна историја – прилози](#) као и на јутјуб каналу Института где је објављен е-learning [Старозаветна историја - предавања](#).

4. САДРЖАЈ ВЕЖБИ

Темељно изучавање самог текста Св. Писма; студенти самостално излажу садржај појединих књига почев од Књиге Исуса Навина па све до Макавеја поредећи садржај са историјским и археолошким сведочанствима конкретног доба.

5. ПРАКТИЧНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Препоручљиво је да студенти долазе на предавања, вежбе као и на појединачне консултације, а подстиче се активно учешће у настави (посебно на вежбама).

5.1. Предиспитне обавезе

А) Неопходан услов за излазак на испит јесте испуњавање предиспитне обавезе. Од предиспитних обавеза из Старозаветне историје неопходно је урадити усмену вежбу на одређену тему у оквиру часова вежби или, ако су сви термини попуњени, писмену вежбу. Одрађена предиспитна обавеза носи укупно 30 бодова. Усмена вежба добија се на часу вежби код, а писмена вежба добија се путем писања мејла колеги доценту на адресу nenadbozovic85@gmail.com (погледати упутства за писање званичног мејла на следећем [линку](#)). Наставник ће у самом мејлу образложити тему, литературу и обим рада. Упутства за израду семинарског рада и цитирање могу се наћи на следећем [линку](#), а начин цитирања [овде](#). Семинарски рад мора да садржи заглавље: име и презиме, институцију, место и време израде рада као и детаљан списак литературе. Завршени рад шаље се на мејл асистенту који проверава исти. Веродостојност рада врши се одбраном у термину консултација (четвртак 15:00-16.30). Одбрана се састоји у препричавању садржаја рада и уписа освојених бодова. Максимум освојених бодова путем вежбе јесте 30. Слање и одбрана писмене вежбе се мора завршити најкасније до 15. маја 2022. године. Након овог рока се неће моћи добити нити тема, нити је могућа одбрана већ задате теме.

Б) Тема за вежбу на часу добија се усменим путем током часова вежби. Као тема за семинарску вежбу добија се одређени број поглавља из Светог Писма које је неопходно детаљно ишчитати и припремити за усмену презентацију пред осталим колегама у датумима које наставник одреди у сагласности са студентом.

5.2. Предиспитни тестови

Студенти који редовно слушају вежбе имају могућност да стекну укупно 30 бодова путем полагања тестова. Тестова укупно у току године има два: први се одржава крајем зимског семестра у термину вежби, а други крајем летњег семестра такође у термину вежби. Термини се одређују унапред и о њима се студенти обавештавају током наставе. Тест се састоји од три питања која се раде сат и по времена. Питања на тестовима поставља асистент и тичу се градива које се ради на вежбама.

Главна литература за тест је само Свето Писмо. Сама питања на тесту су одређене личности или догађаји који су обрађивани на вежбама (пређено градиво се може пратити према актуелном распореду). Градиво у другој години почиње Првом књигом Самиловом и завршава са Књигама Макавејским.

За други тест се узима само градиво које је пређено од датума првог теста до датума пред други тест. Бодови добијени на појединачним тестовима се сабирају и коначан резултат испита добија се укупним бројем освојених бодова. Надокнаде тестова и поправке оцене неће бити. Једино у случају спречености из здравствених разлога са уверењем лекара о немогућности похађања теста за тај дан асистент ће испитати студента у термину консултација. Они студенти који су из неоправданих разлога пропустили један од тестова настављају даље са 15 бодова мање.

Студенти који нису урадили предиспитну обавезу могу изаћи на тестове, али не и на испит, односно без предиспитне обавезе не може им се уписати оцена са тестова. Тестови се раде на листовима А4 формата.

Први тест ће се одржати у последњој радној седмици првог семестра у терминима предавања или вежби. Други тест ће одржати у последњој радној седмици другог семестра у термину предавања или вежби.

5.4. Евалуација знања и испит

Писање и одбрана семинарске вежбе доноси 30 бодова. Тестови носе максимално 30 бодова. Испит садржи два питања и носи максимум 40 бодова. Испит садржи два питања и полаже се

усмено (испитна питања погледати у одељку 7 овог силабуса). Са освојеним 51 бодом од предиспитних обавеза и тестова може се уписати оцена 6.

5.5. Полагање испита у целости (интегрално)

Студенти који нису били у прилици да редовно слушају предмет и да полагају тестове, испит полагају интегрално у редовним испитним роковима. Уколико је студент урадио предиспитну обавезу и надокнадио бодове за присуство може изаћи на испит. Бодови се признају и у обновљеној академској години. Испит садржи 3 питања и полагаје се усмено. Прво питање добија се из Светог Писма, односно из градива 1Сам-2Макк, а друга два питања се добијају са списка испитних питања.

5.6. Поштовање рокова:

Слање и одбрана писмене вежбе (семинарског рада) се мора завршити најкасније до последњег термина консултација у текућој академској години што је последња радна седмица академске године (крај маја 2022) након чега није могуће бранити тему, нити добити исту за израду.

6. ЛИТЕРАТУРА

Обавезна: (ИЗВОРИ) Свето Писмо Старог Завета (прев. Ђ. Даничић), Свети Архијерејски Синод СПЦ, Београд 2010 (са девтероканонским књигама); Свето Писмо Старог Завета (прев. Д. Милин), Библијско друштво Србије, Београд 2021; (УЏБЕНИЦИ) Драган Милин, Старозаветна Историја, Београд 2005; (ПРИРУЧНИЦИ) Џ. Дрејн, Увођење у Стари Завет, Београд 2003, 37-287. Д. Глумац, Библијска археологија, Београд-Србиње 1999;

Допунска: Оксфордска историја библијског света, (пр. М. Куган), Београд 2006; В. Топаловић/Н. Ковач, Историјске књиге Старог Завета, Фоча 2015; Лексикон библијске егзегезе (Р. Кубат/П. Драгутиновић), Београд 2018; А. Курт, Стари Исток од 3000-330. г.п.н.е (том I и II), Београд 2004; Н. Божовић, „Освајање Јерихона - тумачење ИНав 6, 21“, Богословље 1/2017; Књиге Макавејске, прев. еп. Атанасије Јевтић, Требиње-Никшић-Врњачка Бања 1995; Н. Божовић, „Извори Макавејских књига“, Богословље 71 (1), Београд 2012, 41-62; Vida Nedomački, Arheologija Bliskog istoka, Beograd 1981; A. Rebić, Biblijske starine, Zagreb 1983. (Кумран, литература) И. Томић, Јудејске верске заједнице у доба антике, Београд 2010; Е. Verber, Kumranski rukopisi iz pećina kraj Mrtvog mora, BIGZ Beograd 1983; И. Томић, Противници есенске заједнице у кумранским списима, Београд 2004.

7. СПИСАК ИСПИТНИХ ПИТАЊА

1. Увод у Старозаветну историју и библијску археологију
2. Епоха старозаветних патријараха (Аврам, Исак, Јаков)
3. Јевреји у Египту (Јосиф)
4. Историчност извештаја о Изласку (~1250) - датовање и маршрута Изласка
5. Освајање Ханана (~1230-1200)
6. Доба судија (~1200-1020)
7. Одлике ране монархије (1020-922)
8. Цар Саул (1020-1000)
9. Цар Давид (1000-961)

10. Цар Соломон (961-928)
11. Соломонов храм (~957)
12. Подела монархије (~922)
13. Амријева династија I (Амрије и Ахав)
14. Амријева династија II (Охозија и Јорам)
15. Јујева династија I (Јуј и Јоахаз)
16. Јујева династија II (Јоас и Јеровоам II)
17. Јудејско царство од поделе 922. до пада Самарије 722.
18. Пад Самарије (722)
19. Цар Ахаз (736-716)
20. Цар Језекија (716-687)
21. Цар Манасија (687-642)
22. Цар Јосија (640-609)
23. Пад Јерусалима – околности и последице (586)
24. Ропство у Вавилону (586-538)
25. Повратак из ропства (538)
26. Јездра и Немија
27. Од Јездре до Макавеја – Јевреји под персијском и јелинском влашћу
28. Макавејски устанак (168-134)
29. Хасмонејска династија од Јована Хиркана до Ирода Идумејца 134 - 4 г. пХ
30. Откриће Кумранских списа и њихов значај
31. Заједница есена у Кумрану
32. Основна учења есенске заједнице